

Institutionelle logikker i kommunal rehabilitering af borgere med demens

Lea Graff

VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

31.10.2019 Middelfart

National konference om aldring og samfund

Dansk Gerontologisk Selskab

Indhold

- Baggrund og formål
- Teori & metode
- Problematikken adgang
- Definitioner på rehabilitering
- Rehabilitering ved demens
- Problemet med målsætning
- Problemet med de fagprofessionelles mål

Baggrund og formål

- Rehabilitering ved demens
- DEM-REHAB: Demens og rehabilitering
  - 1) Kortlægning af evidens og praksis i kommunerne
  - 2) **FORDE: kvalitativt forløbsstudie i to kommuner**
  - 3) Tværsektoriel model for rehabilitering

Teori og metode

- Institutionel etnografi (Smith, 2005)
- Nyinstitutionel organisationsteori
  - Institutionelle logikker (Thornton & Ocasio, 2008; Friedland & Alford, 1991)
- IE som metode
  - **Interviews**
    - 9 Enkelt- og gruppeinterviews med visitatorer, demenskoordinatorer, medarbejdere fra hjemmeplejen / hverdagsrehabilitering, ledere i begge kommuner
  - Observationer
  - **Dokumentanalyse**
  - 8 borgere fulgt igennem 1-1,5 år, hver borger interviewet mellem 3-5 gange, i alt 31 interviews

Problematik: ADGANG

- Adgang til indsatser
- Forskellige tilbud, forskellige målgrupper
- Borgers til- og fravalg
- Hverdagsrehabilitering

To definitioner på rehabilitering

- ”Rehabilitering er en målrettet og tidsbestemt samarbejdsproces mellem en borger, pårørende og fagfolk. Formålet er, at borgeren, som har eller er i risiko for at få betydelige begrænsninger i sin fysiske, psykiske og/eller sociale funktionsevne, opnår et selvstændigt og meningsfuldt liv. Rehabilitering baseres på borgerens hele livssituation og beslutninger og består af en koordineret, sammenhængende og vidensbaseret indsats” (“Hvidbog om rehabiliteringsbegrebet - Rehabilitering i Danmark” (2004))
- ’målrettede indsatser, der fremmer eller vedligeholder deltagelse i hverdagens aktiviteter i familieliv og fællesskaber på måder, som er meningsfulde for den enkelte’ (Clarke, 2017)

Rehabilitering ved demens i to kommuner – konkrete aktiviteter:

- Træning, aktivitet, socialt samvær
- Dagtilbud
- Støtte til pårørende
- Rehabiliterende, dvs. aktiverende hjemmepleje
  - Men kun i mindre grad deciderede hverdagsrehabiliteringsforløb efter SEL § 83a
- Institutionelle logikker: fx evidenslogik, inklusions- og normaliseringslogikker
- Men mangel på ressourcer hindrer adgang til aktiviteterne:

'Man er nødt til at se tingene i et større perspektiv, for vi kan ikke give den rehabilitering i kommunerne, som folk efterspørger' (demenskoordinator)

'Du skal holde dig aktiv så du kan skubbe sygdomsudviklingen foran dig. Problemet er bare, at kommunen ikke har de tilbud til at gøre det' (demenskoordinator)

Problematikken ADGANG- problemet med målsætning

- 'Rehabilitering er det samme, som hvis det er borgere uden demens. Men så kommer twistet: at vi har en borger, som måske ikke kognitivt kan forstå hvad det er vi snakker om. Og derfor bliver den der medinddragelse, det der med egne mål, nogle gange en meget svær ting. For det er måske nogle helt andre ting end de sagte ord, som vi skal ud i for at medinddrage. Altså en personcentreret indsats, som kommer helt ind i det rehabiliterende, og som bygger på pårørendeinddragelse og på livshistorierne og på, hvad de måske giver udtryk for på andre måder end med ord' (demenskoordinator).

Problematikken ADGANG – de fagprofessionelles mål og målgrupper

- Udvikling og selvhjulpenhed eller ‘bare’ vedligehold?
- Hvem er egentlig i målgruppen?
  - *Kan man rehabiliteres når man ikke kan huske hvad man skal gøre?*
- ‘Jeg bliver så glad, når disse borgere tilbydes hverdagsrehabilitering. Men så møder man terapeuten, der fortæller, at forløbet er stoppet, fordi borgeren ikke forstod instruktioner og han ikke kunne huske det til næste gang og han lavede ikke øvelserne, og så giver det jo ikke noget. Men jo, det gør det! Det virker de dage, hvor terapeuten rent faktisk er der. Det kunne måske godt give noget, at han kunne bare de to dage!’ (demenskoordinator)
- - *Skal man rehabiliteres når man har en demensdiagnose?*
- ‘Det er det her med, at lige så snart borgerne har fået det her stempel med demens, så kan man godt... altså så skal vi gå og pakke dem ind i bobleplast, fordi det næsten er synd for dem ... men man skal huske på, at de er altså stadig voksne mennesker! De har fået en demensdiagnose, men det skal jo også være et værdigt liv for dem!’ (hjemmeplejeleder)

Modstridende rehabiliteringslogikker?

- Målsætningsarbejde
- Målgruppen for rehabilitering
- Målet med rehabilitering
  - Hvad betyder økonomi/ressourcelogikken ift. hverdagsrehabilitering?? (fx Rostgaard & Graff, 2015)
- Manglende opfølgning? Både på træning og rehabilitering i hjemmeplejen
  - Træning: økonomi/ressourcelogik
  - Rehabilitering: omsorgslogik og (manglende) tid (ressourcelogik) i hjemmeplejen

Tusind tak!

Kontakt:

Lea Graff, legr@vive.dk

Jette Thuesen, jette.thuesen@rsyd.dk